

Bemutatjuk a szerkesztőbizottság tagjait

A 28. évfolyamába lépő Honismeret szerkesztőbizottsága tagjainak arcával és munkásságuk rövid bemutatásával találkozunk az itt következő oldalakon a Tisztelt Olvasó. Ismerem jó néhány folyóirat szerkesztőségének munkáját, s nyugodt lélekkel mondhatom, kevés ilyen szorgalmas és aktív szerkesztőbizottság létezik, mint a miénk. Huszonhét évfolyam számonkénti összeállítása szárazhatvankét szerkesztőbizottsági ülés, és akár hiszi akár nem, mind az 162-öt meg is tartottuk.

Nem állítom, hogy a mindenkori bizottság valamennyi tagja egytől-egyig részt is vett ezen az üléseken, de azt igen, hogy mindenki kivette és kivészi részét a folyóirat elkészítésének felelősségéből és munkálataiból. Szaktudásuk, segítőkészségük, kapcsolataik, ötleteik, írásaik mind-mind hozzájárultak a lap színvonalához és jól ellensúlyozták a szerkesztő gyarlóságait. Annál is inkább, mert a Honismeretnek nincs szerkesztősége, csak szerkesztője, ezért is több munka hárul a szerkesztőbizottság tagjaira.

Néhányuknak már több évtizede szerepel a neve a folyóirat első oldalain, és vannak akik csak két esztendeje tagjai az akkor megújult szerkesztőbizottságnak. Az itt következő rövid bemutatással – aminél természetesen sokkal bővebbet érdemelnének – az ő munkájukat kívánom megköszönni. De szeretném, ha azok is éreznék hálámat, akik már nem tagjai bizottságunknak, s azokra is szeretettel gondolok, akik odafönről figyelik munkánkat.

Halász Péter

Andrásfalvy Bertalan 1931-ben november 17-én született Sopronban. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Bölcsészettudományi Karon román és magyar nyelv- és irodalom szakon kezdte, majd 1955-ben néprajz szakos muzeológus diplomával végezte. 1955-ben Szekszárdon kezdte muzeológusi szolgálatát, majd 1960-tól 1976-ig a pécsi Dunántúli Tudományos Intézetben dolgozott. 1965-ben diplomát szerzett a kecskeméti Kertészeti Főiskolán. 1976–1977-ben a Baranya Megyei Levéltár munkatársa, 1977 és 1985 között a pécsi Janus Pannonius Múzeum Néprajzi Osztályának a vezetője, 1985-től 1989-ig az MTA Néprajzi Kutató Csoportjának osztályvezetője. 1972-től tartott néprajzi témájú előadásokat a pécsi Janus Pannonius Tanárképző Főiskolán, amelynek utódjában, a Janus Pannonius Tudományegyetemen 1989-ben docenssé nevezték ki. 1990 és 1994 között Pécs város országgyűlési képviselője. 1990 májusától 1993 februárjáig Művelődési és Köznevelési Miniszter, 1994 óta a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem egyetemi tanára.

Már egyetemista korában gyűjtött a Buda-környékére telepített székelyek között, s azóta is megkülönböztetett érdeklődéssel kutatja a Bukovinából a Völgységbe került székelységet. Főbb kutatási területei a regionális témák, az ártéri gazdálkodás, a gyümölcsészet, valamint a népszokásokra jellemző, különösen az értékrendben megnyilvánuló sajátosságok, a néptánc, továbbá a néphagyomány továbbélésének, társadalmi szerepének kérdései. Egyetemi éveinek kezdete óta részt vett az öntevékeny népművészeti mozgalmak elvi módszertani, gyakorlati és tudományos segítségével. Néprajzi oktatási programot dolgozott ki az iskolák számára, népismereti tankönyvet, jegyzeteket írt. 1975-től a Magyar Néprajzi Társaság főtítkára, majd a elnöke, 1991-től 1996-ig elnöke. 1983-ban Györffy István Emlékéremmel, 1980-ban a svéd Erixon-díjjal tüntették ki. Legfontosabb munkái: *A vörös bor Magyarországon* (1957); *A bukovinai székelyek kultúrájáról* (1973); *Duna mente népének ártéri gazdálkodása...* (1975); *Néprajzi csoportok, kistáj és régió* (1980); *Mit jelenthet a néphagyomány a jövő műveltségében* (1984); *Néphagyomány, nemzetudat, történelemkutatás* (1987); *A magyarok európai kultúrája*, angolul. (1996); *Az együttélés ezerszáz esztendeje* (1996).

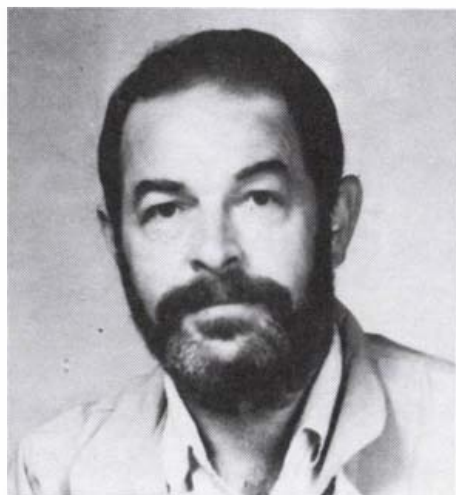
Bartha Éva 1941. július 28-án született Békésen. 1963-ban magyar-történelem-rajz szakos tanári diplomát szerzett a Pécsi Tanárképző Főiskolán, majd 1983-ban történelem kiegészítő szakon középiskolai tanári diplomát az ELTE Bölcsészettudományi Karán. 1963–1976 között Tatabányán tanított általános iskolában. 1976-tól 1988-ig közművelődési előadóként dolgozott Komárom megyében. E munkakörében került kapcsolatba a honismereti munkával, amelybe bekapcsolódva 1988-ban az Országos Honismereti Bizottság titkára lett. 1990-től a Magyar Nemzeti Múzeum legújabb kori történeti adattárában dolgozik muzeológusként.

Az 1990 júniusában megalakult Honismereti Szövetség küldöttgyűlése társadalmi titkárrá választotta. E tisztségében a honismereti mozgalom valamennyi tevékenységét szervezi, koordinálja a tagszervezetekkel, és a Szövetség munkáját támogató szervezetekkel, intézményekkel. A sokrétű munkáról szóló beszámolóit, elemzéseit a Honismeret folyóiratban jelentek meg. A Szövetség mindennapi feladatának elvégzése mellett döntő szerepe volt az elmúlt évtized jelentős honismereti rendezvényeinek, az egész Kárpát-medencére kiterjedő művelődéstörténeti vetélkedőinek példás lebonyolításában.

Bencze Géza 1946-ban született Kaposvárott. A helyi gimnázium után, 1970-ben a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem történelem-földrajz szakán végzett. Először a Somogy Megyei Levéltárban levéltárosként dolgozott, majd 1972-től a zalaegerszegi Magyar Olajipari Múzeum tudományos munkatársa, 1979–1982 között a Göcseji Múzeum történész-muzeológusa volt. 1975-ben – egy kistérségi reformkori vízszabályozásával és a vele összefüggő gazdálkodástörténet témájában – bölcsészdoktori címet szerzett. 1982-től megszűnéséig a Magyar Munkásmozgalmi Múzeumban, majd a Magyar Nemzeti Múzeumban, először főmuzeológusként, majd osztály-, illetve főosztályvezetőként dolgozott. Jelenleg az Országos Műszaki Múzeum főigazgató-helyettese.

Tudományos munkája során előbb a reformkori vízszabályozásokkal, közlekedéstörténettel, gazdaságtörténettel foglalkozott, majd az újonnan alapított Magyar Olajipari Múzeumban a gyűjtő- és feldolgozó munka kialakítása mellett az üzem- és vállalat-történet, a XIX–XX. századi gazdaság- és cégtörténet vált a kutatásai célpontjává. Jelenleg is alapvetően e témakörökben végez tudományos munkát. Muzeológusként tucatnyi kiállítást rendezett, egyéni- és társszerzőként több vállalat- és cégtörténettel foglalkozó kötete, számos tudományos és népszerűsítő tanulmánya, cikke jelent meg. Tagja a Pulszky Társaságnak, a Magyar Történelmi Társulatnak, a TICCIH (az ipari örökség megőrzésének nemzetközi szervezete) Magyar Nemzeti Bizottságának és a Múzeumi Hírlevél szerkesztőbizottságának.

Csorba Csaba 1946. szeptember 28-án Sátoraljaújhelyen született. 1970-ben végzett az ELTE Bölcsészettudományi Karán, régészet-történelem-levéltár szakon. 1974-ben szerzett egyetemi doktorátust (Tulajdonjegyek, mesterjegyek, polgári címerek a középkorban). 1970–1971-ben a debreceni Déry Múzeum, 1972–1981 között a Budapesti Történeti Múzeum középkoros régész-muzeológusa. 1981–1993 között a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár igazgatója, ahol jelentős szerepet vállalt a megyében folyó helytörténeti munkálatok fellendítésében. 1993 óta az ELTE Tanárképző Főiskolai Kara Történelem tanszékének adjunktusa, majd docense, őstörténet-régészetet, középkori magyar- és egyetemes történelmet oktat. Több mint három évtizede foglalkozik közép- és török kori várak-erődítmények kutatásával. Könyve jelent meg Esztergom, Gyula, Tokaj, Ónod és Szerencs (*Várak a Hegyalfján*) történetéről. Szlovákiai és romániai várak megismertetését célozta *Vártúrak kalauza III. Külföldi vártúrrik* kötete. Újabb vársorozatának eddig két kötete jelent meg: *Regélő váraink*, *Legendás váraink*. Írt városkalauzokat (Esztergom, Pécs), turistakalauzt (*Magyarországi kirándulások*), képes történelmi összefoglalásokat (*Árpád jöve magyar néppel; Árpád örökében, Magyarország képes története magyar, angol, német nyelven*), őstörténetünket áttekintő összefoglalást (*Árpád népe*). Elkészítette a *Sárrét bibliográfiáját*, a *kézműipari vasfeldolgozás bibliográfiáját*, feldolgozta a *vármelegyek címereinek történetét*. A Pannon enciklopédia Magyarország ipara kötetében az őshazától 1700-ig feldolgozta kézműiparunk történetét. Mintegy száz kötetet szerkesztett. Tudományos és ismeretterjesztő tanulmányainak, cikkeinek száma mintegy négyszáz. Több mint fél-száz település címerét tervezte meg az 1990-es években.

Havassy Péter Pál 1953-ban született Balassagyarmaton. 1985-ben az ELTE BTK-án doktorált középkori magyar történelemből. 1976-tól levéltáros, 1983-tól muzeológus. 1985-től a Dobó István Vármúzeum, 1989-től a Budapesti Történeti Múzeum tudományos titkára, szakfelügyelő, 1994-től az Erkel Ferenc Múzeum igazgatója. 1986-tól az egeri főiskola, 1988-tól az ELTE, 1994-től a KLTE tanára. Több történeti és régészeti sorozat szerkesztője, csaknem 50 önálló publikáció szerzője. 1990-től a Honismereti Szövetség elnökségi tagja, 1992-től egyik alelnöke, 1995-től pedig elnökhelyettese.

Több gyulai alapítvány elnöke, illetve képviselője. A Népművészet Ifjú Mestere és az Életmentő Emlékérem kitüntetettje, nívódíjas.

Kanyar József 1916. április 29-én született Kaposúj-lakon. Középiskolai tanulmányait Kaposvárott végezte, néptanítói oklevelet 1941-ben Nagykőrösön, református lelkészi oklevelet 1942-ben Budapesten, doktori diplomát pedig 1944-ben a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán szerzett. 1945 után a Nemzeti Parasztpárt kerületi titkára, a Pécsi Szabad Szó főszerkesztője, Baranya és Somogy megyei népfőiskolák szervezője. 1948-ban a Somogy Megyei Könyvtár könyvtárosa, 1949-től a megye főlevéltárosa, 1950-től 1980-ig a Megyei Levéltár igazgatója.

A történettudományok kandidátusa fokozatot 1972-ben, a történettudományok doktora címet 1983-ban szerezte meg. Kezdetől fogva tagja a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának, továbbá Elnökségének, elnöke ez utóbbi hatáskörében működött Honismereti Bizottságnak. Megalakulásától, 1990-től 1995-ig elnöke volt a Honismereti Szövetségnek, 1995 óta pedig a Szövetség Örökös Tiszteletbeli Elnöke. 1984-től elnöke a Szárszó Baráti Körnek. A kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanárképző Főiskola címzetes tanára, 1985-ben Állami Díjjal, 1999-ben életművéért Köztársasági Elnöki Aranyéremmel tüntették ki.

Kutatási területe a művelődéstörténet – ezen belül különösen az oktatástörténet –, valamint az agrártörténet. Szakirodalmi munkásságának tétel-száma meghaladja a négyszázat. Több mint 30 éven át szerkesztette a *Somogyi Almanach* sorozatot. Szerkesztette továbbá a *Somogy megye múltjából* című levéltári évkönyvet, a *Kaposvár, a Fonyód, a Siófok, a Marcali-várostörténeti tanulmányok* című köteteket, a *Szántódi Füzetek* sorozatot, kezdetől fogva főszerkesztője a *Somogyi Honismereti Híradónak*. Főbb művei: *Somogyi parasztság-somogyi nagybirtok 1901–1910* (1957); *Somogy megye Levéltára* (1962); *Elsikkasztott föld-reform-megvalósult földosztás* (1964); *Harminc nemzedék vallomása Somogyról. Történelmi Olvasókönyv* (1967); (1989); *Somogy a felszabadulás hónapjaiban* (1970); *Somogy megye agrártársadalmi az első földreformtól a szocialista mezőgazdaságig 1920–1949.* (1980); *Múzsáknak szentelt kies tartomány. Tanulmányok Somogy művelődéstörténetéből, XVIII–XX. század* (1983); *Népoktatás a Dél-Dunántúlon a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet időszakában 1770–1868.* (1989); *A reménység esztendei* (1989); *Szapolyai János. Az utolsó nemzeti király, 1526–1541.* (1995).

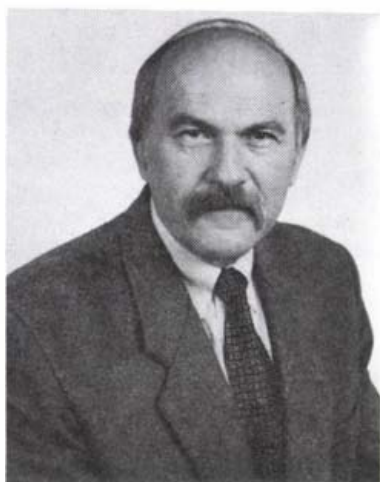

Kováts Dániel 1929. december 22-én született Abaújnádasdon. 1940-ben édesapja a megyei gazdasági felügyelőség vezetője lett Miskolcon, a család oda költözött. A miskolci református gimnáziumban érettségizett 1948-ban, és a budapesti bölcsészkar magyar–angol szakán szerzett középiskolai tanári oklevelet. A miskolc-perecsi szakmunkásképzőben (1953–1955), a zemplénagárdi általános iskolában (1955–1961), a sátorlajújhelyi Kossuth Lajos Gimnáziumban (1961–1974) és a sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskolán (1974–1992) tanított. Pedagógiai feladatai mellett honismereti szakkört vezetett, tanítványai pályamunkáiból köteteket adott ki (*Abaúj és Zemplén néphagyományból*, 1971.; *Bodrogközi és hegyközi néphagyományok*, 1985). 1979-ben summa cum laude bölcsészdokto-

rátust szerzett a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen. Számos irodalomtörténeti, nyelvészeti, névtani, helyismereti közlemény szerzője. Elnöke volt a Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei honismereti bizottságának (1981–1991), a Kazinczy Ferenc Társaságnak (1985–1993), a Magyar Irodalomtörténeti Társaság borsod-miskolci tagozatának (1987–1992). Szerkesztője a Kazinczy Társaság Széphalom című évkönyveinek (1986–1997), a Sárospataki Pedagógia Füzeteknek (1980–1999). 1994 óta nyugalmazott főiskolai tanárként Szegeden él és dolgozik. Fontosabb művei: *Tompa Mihály költői útja* (Miklós Róberttel, 1991); *Mondhatná szebben*. Írások a beszéd- és magatartáskultúráról (1994); *Újszászy Kálmán emlékkönyv* (szerkesztőtársakkal, 1996.); *Sárospatak határának helynevei* (Balassa Ivánnal, 1997); *Sárospatak és Sátoraljátűrhely környéke Pesty Frigyes helynévtárában* (1998). Munkája elismeréseként többek között Kazinczy-díjjal (1984), Apáczai-díjjal (1991), Borsod-Abaúj-Zemplén megye alkotói díjával (1993) tüntették ki, s megkapta a honismereti mozgalom Bél Mátyás-émlékérmét.

Selmecezi Kovács Attila 1942. május 16-án született. Etnográfus, a néprajztudomány doktora, a Néprajzi Múzeum főtanácsosa. Egyetemi tanulmányait a KLTE néprajz–magyar szakán Debrecenben végezte (1967). Muzeológus a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban (1967–1976), a KLTE Néprajzi Tanszék tudományos munkatársa (1976–1979), a Néprajzi Múzeum főigazgató-helyettese (1986–1997). Bölcsészdoktori vizsgát 1969-ben tett a debreceni egyetemen, a történettudomány (néprajz) kandidátusa (1978), a néprajztudomány doktora (1996).

Kutatási területe: gazdaságnéprajz, népi építészet, eszköztörténet, tudománytörténet. 1991-ben létrehozta a Néprajzi Múzeumban A magyar nép hagyományos kultúrája című állandó kiállítást. 1994-ben Móra Ferenc Díjban részesült, 1998-ban megkapta a Magyar Néprajzi Társaság Györffy István Emlékérmét. Fontosabb munkái: *Reguly Antal palóc jegyzetei* (Eger, 1975), *Csűrös építkezés és gazdálkodás az északi hegyvidéken* (Debrecen,

1976), *Györffy István* (Bp., 1981), *Néprajz a magyar múzeumokban* (szerk.) (Budapest–Szolnok, 1989), *A magyar nép címere* (Bp., 1990); *A magyarországi olajnövény-kultúra* (Bp., 1993); *Kézimalmok a Kárpát-medencében* (Bp., 1999). A *Néprajzi Értesítő* szerkesztője (1989–1997), a *Magyar Múzeumok* főszerkesztője (1999–).

Székely András Bertalan 1952. július 7-én született Budapesten. Középiskoláit a budapesti Kossuth Zsuzsa Gimnázium és Szakközépiskolában végezte, ahol 1966-ban érettségizett, kéziszedő (nyomdász) szakon. Földmérő-mérnöki oklevelét 1977-ben a BME Építőmérnöki Karán vehette át, majd az ELTE BTK-n 1978–1981 között művelődésszociológusi tanulmányokat folytatott. Bölcsészettudományi doktorrá 1982-ben avatták. Mérnöként, népművelőként, kollégiumi tanárként, kisebbségkutatóként dolgozott, majd 1989 óta – kis megszakítással – különböző kormányhivatalokban a kisebbségpolitika tisztviselője. 1996-tól vezeti a Szent László Akadémia Kárpát-medencei Régió Tanszékét, emellett előadott a Soproni Egyetem Köz-

gazdasági Intézetében és a Károli Gáspár Református Egyetem Történettudományi Intézetében.

Haza és határainkon túli folyóiratokban, lapokban 1976 óta közzétett tanulmányai, cikkei mellett 15 magyar és idegen nyelvű kötet szerzője, társszerzője vagy szerkesztője. A honismereti mozgalomban a nyolcvanas évek közepe óta tevékenykedik. Művelődéstörténeti, kisebbségsszociológiai, társadalomtudományi írásai a Honismeretben is olvashatók. A Honismereti Szövetség elnökségében az 1990-es évek elejétől – egy ideig alelnökként is – a határon túli magyarsággal való kapcsolattartás feladatát látja el.

A honismerettel kapcsolatos kötetei: (Joó Rudolf bevezető tanulmányával) *Anyanyelv és közösségi tudat a nemzetiségi középiskolákban*. Bp., 1986; (Mukics Ferencsel) *Két nép hű fia. Beszélgetések Pável Ágostonról – Zvesti sin dveh narodov. Pogovori o Avgustu Pavlu*. Szombathely, 1986; (Társszerzőként) *Magyarok és szlovének*. Bp., 1987; (Társszerzőként) *Madzari in slovensci*. Ljubljana, 1987; (Válogatás, sajtó alá rendezés, bevezető tanulmány:) *Venczel József: Erdélyi föld – erdélyi társadalom*. Bp., 1988; (Interjúkötet Varga Sándorral:) „...ezért mind küzdeni kell”. *Életút a szlovéniai magyarság szolgálatában*. Szombathely, 1990; *A Rábától a Muráig. Nemzetiségek egy határ két oldalán*. Bp., 1992; (Válogatás, szerkesztés, záró tanulmány:) *Venczel József: A falumunka útján*. Székelyudvarhely – Bp., 1993; *Od Rabe do Mure. Narodnosti na obeh straneh meje*. Monošter/Szentgotthárd, 1994; (Segédszerkesztő, társszerző:) *Pedagógiai lexikon*. Bp., 1997; (Válogatás, szerkesztés, előszó, kiséletrajzok:) *Barométer. Az ex-YU magyar közérzeti irodalom antológiája*. Zenta-Tóthfalu-Szabadka, 1997.

Tolnay Gábor tanító, tanár, agrártörténész, Ócsodón született 1931. január 31-én. Szarvason a Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett (1949), a szarvasi Tanítóképző Intézetben 1950-ben végzett, az ELTE BTK magyar-történelem szakán 1963-ban kapott diplomát. A történelemtudomány kandidátusa címet 1994-ben szerezte meg.

1951–1962: tanyai tanító, 1962–1973: általános iskolai és gimnáziumi igazgatóhelyettes. 1973–1978-ig a DATE mezőgazdasági Főiskolai Kar könyvtárának vezetője, főigazgató, hivatalvezető. 1978 és 1990 között a mezőgazdasági Dózsa György Gimnáziumban tanár, könyvtárvezető, 1990-től nyugdíjas. Ebben az állapotában 1991–1994 között a szolnoki Kárpótlási Hivatal főtanácsosa, 1994-től a mezőgazdasági Tűri Fazekas Múzeum igazgatója. 1999-től a Jász-Nagykunszolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága tudományos titkára. Kitüntetései: Csete Balázs-díj 1994, Bél Mátyás díj 1999, Ócsöd község díszpolgára 1999.

Kutatási területe a XX. század első felének magyar agrártörténete, a Nagyatádi-féle földreform végrehajtása. Több mint száz dolgozat és önálló kötet szerzője, 23 kötet társszerzője. Főbb művei: *Az 1920-as évek földreformja Szolnok megyében* (1987); *Szántóföldi növénytermesztés Szolnok vármegyében a két világháború között* (1990); *A Nagyatádi-féle földreform és az 1935. évi mezőgazdasági statisztika* (1990); *A ló-, a sertés- és juhtenyésztés alakulása a két világháború között Szolnok megyében* (1994); *A föld árának alakulása a Nagyatádi-féle földreform után* (1995); *Néhány kataszteri fogalom agrártörténeti vonatkozásai* (1999); *Jász-Nagykunszolnok vármegye mezőgazdaságának egyes kérdései 1920–1944 között* (Szolnok, 1994).

Viga Gyula Mátészalkán született 1952. május 14-én. 1976-ban a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett etnográfus és középiskolai történelemtanári diplomát, de végzős hallgató korától, 1975-től a miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzos munkatársa. Jelenlegi és eddig egyetlen munkahelyén segédmuzeológus, muzeológus, osztályvezető, tudományos titkár, majd – jelenleg is – megyei múzeumigazgató-helyettes beosztásban tevékenykedett. Másodállású oktatója a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának, volt óraadó a debreceni egyetemen is.

Kutatásait a paraszti gazdálkodás, az állattartás, az árucserre területén végzi utóbbi másfél évtizedben elsősorban a tájak és népek közötti gazdasági kapcsolatok, a táji munkamegosztás problematikája foglalkoztatja. Mintegy 200 kisebb-nagyobb tudományos közleménye mellett eddig 7 önálló könyve jelent meg. Pl.: *Árucserre és migráció Észak-Magyarországon*. Debrecen-Miskolc, 1990.; *Hármas határon* (Tanulmányok a Bodrogköz változó népi kultúrájáról) Miskolc, 1996.; *Utak és találkozások* (Tanulmányok a népi kapcsolatok köréből) Miskolc, 1999.

Társszerkesztőként, szerkesztőként csaknem két évtizede szerkeszti a miskolci múzeum kiadványait, szerkesztője a Néprajzi Látóhatár című periodikának, tagja az Ethnographia szerkesztőbizottságának.

A Notitia Hungariae Emlékérem